

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Ј. МИЛЕТИЋ

ФИНАНСИСКИ ПАД

Једини позитивни резултат рата, који се бечким финансијерима тако драстично иставља пред очи, а који ће и после рата остати још дуго времена, то је стално побијање круне. Извесно, морају изгледати врло жалостивна њихова размишљања о мирнодопским обавезама Аустрије, нарочито о обавезама, иначе врло великим, у којима се Аустрија појављује као дужник Француске.

То показују жалопојке, које се из дана у дан појављују у разним варијантама, и у буржоаским и у социјалистичким листовима; то показују још боље саме цифре.

У очи објаве рата Србији, јула 1914, златне резерве аустроугарске банке премашале су 1200 милиона а папирног новца у оптицају било је мало више од 2 милиарде. Три и по године доцније, 31. децембра 1917, злато у касама било је спало на 265 милиона, док је папирног новца било у оптицају 18 и по милиарди. Од јула 1914, увећава се количина папирног новца страшном несразмером, просечно по једну милиарду месечно, при чему треба водити рачуна да је већ више од два месеца прошло од дана када је количина износила близу 19 милиарди. Приштај је долазио нарочито отуда, што су нови папирни апсорбовани у новим баччиним позајмицама држави.

Реки ће се, може би

ти, да емисионе банке свуда издају папирни новац за државу. Али како су оне огарантоване? Цело је питање у томе. Упоредите биланс аустроугарске банке са билансом Француске Банке и разумете зашто је франак, у односу на круну, повећао своју вредност. У осталом, то је поређење на правији. »Наје Фраје Пресе« објавила је један преглед, у коме се покриће француског папирног новца цене на 14 и по од сто а покриће аустроугарског папирног новца на 6 од сто. Само, што писац још прецењује аустријски новац, пошто је његово стварно покриће пало на 1 и по од сто.

Куриозма ради, треба напоменути, да је једно званично признање о бедној подлози њиховог папирног новца учинио ту скоро и бечки суд у једном интересантном процесу. Ако хоћемо и даље да будемо са Немачком браћа по оружју, њен је задатак, да нам пружи помоћ пошто смо слаби.

—

СЛИКА БЕДЕ

Лондон. — «Форверц» доноси ову живу слику беде и глади у Немачкој: «Хладно је и магловито јутро. На перону, на станици Лихтенберг-Фридрихсфелд, једна гомила дрхти од зиме и чека воз. Бедни мушкарци, жене упалих о-

може опазити...

Дрвеће у скверу, што се протеже дуж целига кеја, заодева се својим кадифеним зеленилом; тополе дојршавају листање и пуштају растресите беле пањуљице, као маслачак када ветар по ливади понесе...

Аутомобили и мотоцикли хучно пролеђу дуж кеја и сваког часа ремете свечан и сладак мир природе...

На кљуну цитаделе, која се налази на левом врху српастога кеја, избија моторни чамац и брзином стреле сече глатку стакласту површину мора и јури другом крају кеја, где се беласају шатори енглеских и француских трупа...

Три торпиљера долазе пуном паром са далеког југа, остављају за собом као комета три бела репа на глаткој плавичној пучини и

брза, деца сиротно обучена са котарицама и торбама одлазе у лов на кромпире. Воз долази и сваки тражи за себе место.

После дванаест часова враћају се са кромпирима и другим намирницама. Али чим се помоле из станице, на вратима их дочекује полиција и одузима им све, што су им сељаци од своје резервне хране поклонили. Светина брани своје благо и треба велике муке, док им полиција однесе храну. Сви јецају, моле, заклињу, плачу, и камен би проплакао. Људи стискају пешнице, али ништа не помаже.

РАД АМЕРИКЕ

Вашингтон. — Американска дирекција за регрутовање публиковала је проглас, у коме позива, да се одмах регрутују 10.000 механичара за авијацију. Тако исто и Американски Црвени Крст издао је распис за 30.000 до 40.000 болничарки, које ће се упутити у Европу.

ИЗ РАЈХСРАТА

Цирих. — У бечком парламенту Сајлер је позвао странке, да гласају за провизорни budget. Навео је, да ће се на тај начин решити важна економска и политичка питања и обећао је промену Устава. »Треба да постигнемо — рекао је — да се национални антагонизам уклони у интересу државне идеје.«

Ваворовски, у име пољскога клуба изјавио је, да Пољаци неће гласати за провизорни budget, јер не одобравају политику владину, Али,

пуштају у вис три mrka стуба дима...

У даљини, крај саме обале Епира, беласа се неколико рибарских једрилица... Два галеба прелетеше с једног краја кеја на други и изгубише се тамо негде иза цитаделе...

Два децака прескочила преко ограде кеја и спустила се на камење што стрчи из воде крај обале. Један нешто петља са прутом, излачећи га испод камена, а други се надне и нешто завирује под крши...

Један чимац са спуштеним једрилима отисну се од камених степеница кеја, одлупови двајстак метара од обале и стаде. Три рибара седоше и почеше срачунавати свој дневни пазар...

По скверу се разлеже радиосна писка деце. Играју се испред својих дадиља,

да се не би радило ми- мо парламента, они се уздржавају од гласања.

Затим се прешло на гласање. Гласало је за 240 посланика (немачке странке, украјинци и немачки социјалисти), а против 121 (Чеси и Југословени). Пољаци су се уздржали.

Ратни кредити од 6 милијарда изгласани су са 203 против 161 гласа. Против су гласали: Чеси, Југословени, немачки и пољски социјалисти.

ПОКОЉ ЈЕРМЕНА

Лондон. — Турске трупе, напредујући у Јерменској, масакрирају остатак јерменског становништва. У свим заузетим местима немилосрдно се убијају људи, жене и деца,

Богос паша, председник јерменског националног одбора у Паризу, изјавио је, да јерменски народ у својој историји никад није био изложен таквој опасности уништења као сада. Пресу Јермени увек налазили заштите код своје браће у Кавказу, а сада немају ни тог уточишта. Остављени су на милост и немилост турске војске, коју прате Курди и Татари.

Богос паша мисли, да се Турци неће задовољити са уступљеним делом Кавказа, већ да ће наставити простирање према Туркестану, отварајући Немцима пут за Персију и Авганистан.

ЗА УЈЕДИЊЕЊЕ

Цирих. — »Наје Фраје Пресе« доноси неке делове из резолуције, коју су донели југословенски посланици у Загребу. Из тих делова резолуције види се, да Југословени истрајно траже независну наци-

оналну и демократску државу Срба, Хрвата и Словенача. Упућен је позив свима странкама и групама, да се уједине у светој националној борби.

У НОРВЕШКОЈ

Штокхолм. — Фински владини кругови озбиљно се баве мишљу, да траже од Норвешке уступање области доњег тока реке Пачики до Северног Леденог Мора. Код ушћа реке финска би влада саградила једну велику луку, пошто је тај крај преко целе године слободан од леда. Овај фински пројекат подупире Немачка.

Због ових верзија норвешко је јавно мнење веома узбуђено.

Либерални лист »Дагснистер« пише: Немачки програм од Багдада до Северног Мора на југу је најшао на отпор; али на северу, Немачка пружа своју претећу руку преко Финске. Време је, да скandinавски народи увиде, да се руска опасност претворила у финско-немачку.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Министар финансија Бонар Ло подносећи на одобрење кредит од 600 милиона стерлинга, између осталога рекао: »Промена ситуације у Русији утицала је на ситуацију на западном фронту. Већина немачких дивизија пренето је на западни фронт, но управкос свега тога савезници имају и данас надмоћност у ефективима. Па предпоставимо да и Аустрија учествује, онда на нашој је страни надмоћност у ефективима на целом фронту од Калеа до Јадрана.

горе у правцу цитаделе...

Шеф ратног пресбирија налази се у друштву два виши официра и говори пригушеним гласом који одаје раздраганост и дубок физички осећај:

»Ово је слатко пролеће.. Оваквог пролећа нема код нас!..«

НОВА КЊИГА

О пореклу рата и у опште о тежњама пангерманизма, поред званичних докумената, било је још маса других ствари и књига. Међу најинтересантније есеје о тој теми, без сумње долази књига Пултнера Бигелса »Успомене из Пруске«, која је ових дана изашла у Паризу. Бигелов је син бившег америчког амбасадора у Пруској из времена рата 1870 и почетака нове немачке државе. Он се играо као дечко са Вилемом II у то време, а доцније се са њим виђао врло често, те је у стању, познавајући га добро, да да његов најтачнији портрет.

ФЕЉТОН

СПРАФУЧИЛЕ:

ПОДНЕ НА КРФУ

— Утисак 18 марта 1916 год.

Подне... На торњу цита- деле избија дванаест часова... Наслоњен на гвоздену ограду кеја, посматрам море и све што се у њему, и око њега може видети...

Дан потпуно ведар. Пејзаж сјајан и изазива усхићење.

Море мирно и тихо. Покаткад, на самој ивици обале, једва приметни таласићи праћакне се, бујне и проборби, те изгледа као да пучина нешто шаљуће у свом дубоком и моћном сну...

Небо плаветно и свечано као вечерње море, кад сунце сиђе са небесног свода и утоне у морске дубине...

Сунце снажно греје и си-

ја са свога зенита. Огледа се и купа у кристално-бистром мору, и не можеш му погледати у диск, ни доле у мору ни горе на небу...

Рибице снују тамо амо, преврћу се, сладострасно мазе и играју по невероватно бистрој и светлој води, кријући се са ретком брзином по морском трави и маховини, чим би се десио ма и најмани покрет на стакластој површини воде...

Крабови се шуњају по води крај обале, завлаче и завирују у чакаље, бацајући се час на једну час на другу страну за својим племеном, који се са обале не

може опазити...

Дрвеће у скверу, што се протеже дуж целига кеја, заодева се својим кадифеним зеленилом; тополе дојршавају листање и пуштају растресите беле пањуљице, као маслачак када ветар по ливади понесе...

Аутомобили и мотоцикли хучно пролеђу дуж кеја и сваког часа ремете свечан и сладак мир природе...

На кљуну цитаделе, која се налази на левом врху српастога кеја, избија моторни чамац и брзином стреле сече глатку стакласту површину мора и јури другом крају кеја, где се беласају шатори енглеских и француских трупа...

Три торпиљера долазе пуном паром са далеког југа, остављају за собом као комета три бела репа на глаткој плавичној пучини и

придремљују на клупама или воде млитаве разговоре...

Поносите и грациозне даме, у разнобојним хаљинама, пролазе тамо амо сквером, отворивши своје разнобојне сунцобране. Шарапило ових боја придаје општој слици најчешћи драж...

Ту, одмах иза сквера, на зеленој пољаници пастир напаса стадо овца. Овце брижљиво пасу, а јаганци се играју правећи своје смешне скокове...

Један чимац са спуштеним једрилима отисну се од камених степеница кеја, одлупови двајстак метара од обале и стаде.

Што се тиче артиљерије, њена моћ зависи од количине муниције, а у томе нашаје огромна надмоћност. У осталом артиљеријска акција зависи највише од авиатичке службе, где смо ми у неупоредивој надмоћности. А наши војници су уверени у своју отпорну снагу.»

НЕПОКОЛЕБЉИВОСТ

Хавр. — Белгијски министар спољних послова, упитан шта мисли о говору канцелара Хертлинга изјавио је: «Мишљење белгијске владе је познато и није се променило. То је мишљење утврђено у недавном одговору Светој Столици, у коме је белгијска влада изложила, да неми новни услови за праведан мир, у колико се тичу Белгије, јесу: територијални

интегритет метрополе и колонија; политичка и војничка независност, без ограничења; накнада за проузроковане штете и гаранције да се више неће обновити напад 1914. Белгијска је влада већ изјавила и поновила, да ће разговарати о миру само у сагласности са државама које су гарантовале њену независност, и које су часно испуниле своје обавезе према Белгији.»

ШТРАЈК У ПЕШТИ

Цирих. — Дописник «Хамбургер Фремденблата» из Беча јавља, да је примио једну нарочиту вест из Пеште, према којој је 1. марта бујнуо у Пешти штрајк, који захвата све веће размере. Прекинута је телеграфска веза између Беча и Пеште.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Петроград. — Народни комесари примили су протесте против зајучења мира од Словачког: Казану, Костроми, Саратову, Царицину, Виатки, Уралску, Макхану, Вороњежу, Пешасијевки, Павлограду, Тверу, Севастопољу и Иркуцку, који траже устанак у маси. Само неколико варошица и села изјаснили су се у корист мира.

Париз. — Према вестима из Петрограда у Совјету народних комесара неколико делегата траже да Лењин да оставку и да се установа «народних комесара» замени коалиционом народном владом.

Петроград. — Лењинисте почињу, да долазе к себи и да увиђају, шта значи за руски народ мир у Брет Литовску и за то гледају, да умире опште огорчење изјављујући, да су потписали од Немаца наметнути им мир, да би добили времена. Лењинове присталице изјављују, да ће се поново предузети борба против Немаца, чим се буде свршила реорганизација снаге у унутрашњости Русије.

И заиста чине се надприродни напори, да би се створила војска. Официри, који су били у тамницама затворени, пуштају се на слободу под условом, да пристану, да одмах ступе у службу, што они чине са одушевљењем, у жељи да послуже отаџбини у опасности. — Изгледа да су и сами большевици увидели, да је потребно, да се успостави ред и дисциплина у војсци, и да су зато овластили официре, да уведу у важност старе прописе, па чак и да поново уведу смртну казну за дезертере и теже кривце.

Пуштају се у слободу и политички притвореници и често се дешавају дирљиви призори између рођељоба, који, после толиких патња у затвору, траже, да буду узвршени у војску. Свакако стојимо пред једним утешним буђењем, које Немци својим настљем чине још јачим.

Цирих. — «Минхенер Пост» коментаришући са сарказмом мир у Брет Литовску, пише: «Дипломати централних сила нису се ни мало стидели да питања од светске политичке важности расправљају као домаћице, које се ценкају на пијаци, и врате се кући са препуним кормама. Талијан Крета, Танасијевић В. Миљко кап. Тасић Боривоје чинов., Теокаревић Теокар учит., Тодоровић Владислав, Тодоровић Тодор пуков. Томић Велимир, Томић Мил. благ. Трипковић Видоје порезн.

Б. Т. Батић Милутин, Бирић М. Мил., Бирић Пет. инж. Бирић Радivoј учит.

Ф. Филиповић Живојин.

Д. Чамбић Владислав.

ПОКРЕТ У ЕРДЕЉУ

Базел. — Преговори са Румунијом изазвали су у Ердељу велику узрујаност.

У Араду је румунски народни комитет сазвао један збор, али су мађарски јандарми осујетили састанак, због чега су делегати упутили протест у Пешту. На једном тајном састанку народни комитет изложио је непосредне захтеве румунског становништва у Ердељу.

У захтевима се тражи потпuna аутономија Ердеља са слободом вероисповести. — Повраћај имања, која леже на граници и која су била скрепорисана после повлачења румунске војске; слобода наставе на румунском језику и пуштање у слободу свих политичких кријиваца.

Било је побуне у жупанији Гара-Северин, где је интроверениса жандармерија.

НАРОДНИ ПОКРЕТ

Милан. — «Коријер де ла Сера» добија из Лондона: Рајтерова Агенција доноси саопштења, да се у Хрватској муњевитом брзином шире народни покрет. Свакодневно се организују демонстрације против владе и манифестије и врше се плебисцити

за уједињење Хрвата са Србима и Словенцима.

У овим једнодушним демонстрацијама, којима траже ослобођење од аустроугарског јарма и уједињење Јужних Словена под династијом Караборђевића у једну демократску независну државу, учествују и жене, студенти, ђаци и рањеници, који су се вратили са фронта.

Уговори о миру са Србијом и Румунијом узрујали су хрватски народ, који се боји поновног аустријског тероризма, који је онако страшно описан у својој великој оптужби посланик Анте Тресић Павичић.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

КРИЗА

Пресбијер саопштава, да су прекујуће отпочеле конференције између странака на основу програма опозиционог блока. Јуче су настављене конференције.

ДИПЛОМАТСКЕ ВЕСТИ

Есад-паша је јуче давао ручак у част генерала Гијоме, коме је присуствовао и цео дипломатски кор акредитован на албанском двору.

ПРЕДАВАЊЕ

У Географском друштву у Паризу држао је пре неколико дана јавно предавање г. С. Петровић »о Србији и рату.«

ПРОТЕРАНИ

Бивши грчки народни посланици из Кожана и Лерина прогерани су као противници новога режима.

САОПШТЕЊА

Читуља — Данас дознадоносмо тужну вест, да нам је наша добра и никад не-прежаљена супруга-мама Бисенија напрасно премирила 24. јануара ове године у Београду чезнући за својим синовима у туђини и не дочекавши да их поново заједно око себе види и загрли. Ову по нас тужну вест саопштавамо пријатељима и познаницима.

Ожалошћени: супруг Влада Тодоровић министар у пензији у Београду; синови: Боривоје доктор хем. Илија рез. инж. поручник Драгутин рез. коњич. поруч. и Радосав рез. коњич. поручник.

Немачке су трупе заузеле место Јамбург у правцу Петрограда.

Лондон. — У неколико великих центара у Јапану установљена је телеграфска цензура. Та се мера сматра у опште као предзнак скоре војничке акције.

Париз. — Из Петрограда: Чичерин је постао комесар за спољне послове.

Петроград. — у Риги, Вилни, Двинску и Драви немачке војне власти ухапсиле су пре-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Растерана су непријатељска извиђачка одељења, која су покушала да се приближе француским линијама у пределу Ардомона и северозападно од Безонвога. У Вогезима врло јака активност артиљерије се верно од Виолија.

23 часа — Одбијена су два немачка испада, један јужно од Живенкура, а други југоисточно од Корбина.

Авијатика. — Прекује се француски пилоти уништили три немачка аероплана и шест тешко оштетили. Сем тога један је француски авијатичар запалио један немачки балон. У току 2 и 3 марта оборена су такође два немачка апарата. Француски авијатичари бацили су 3 марта 6000,

а 4 марта 5000 кила експлозива на непријатељске установе, кантоњане и жељезничке станице.

Извештај штаба Источне Војске — Енглески и грчки авијатичари бомбардовали су непријатељске логоре код Рупела и Негорда.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Успешан испад наших трупа јужно од Авенила, у коме су добили и заробљеника. Обострани рад патролама. Нешто дејства непријатељске артиљерије јужно од пута Бапом Камбрье и код Ленса, а јака акција према Варнетону и Зансберију.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Живљи рад патролама и артилериска борба.

Оборили смо, на различним секторима, пет немачких аероплана.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — »Пти Паризиен« пише, да ће Јапан мобилисати два милиона војника.

Цирих. — »Франк-фуртер Цајтунг« јавља да су избиле тешке несугласице између Троцког и Лењина. Троцки ће се изјаснити против пријема услова најмногутих од централних држава.

Берн. — Говори се о доласку графа Андрашија на место Векерлеа.

Берн. — Немачка је наименовала конзуле за Украјину.

Њујорк. — Јеврејско трговачко удружење, које броји 300.000 чланова, одлучило је, да напусти своју мијорљубиву тактику и да узме удела у рату са свим суседством.

Париз. — Из Петрограда: Контингенти црвене гарде нагло се увршавају. Хиљаде нових рекрутова и маса официра поново ступају у војску у Петрограду. Пренос престонице у Москву готово је свршен.

ДЕПЕШЕ „НАРОДА“

Атина. — Из Лондона: Откривено је једно велико шпјунско друштво у Петрограду међу заробљеним аустријским и немачким официрима и војницима. Ухапшено је много лица.

СРПСКИ ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈ

5 марта јача артиљеријска ватра у области Доброг Поља.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове.

Петроград. — у Риги, Вилни, Двинску и Драви немачке војне власти ухапсиле су пре- Штампарија Акуарони.